

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.
0970023-0

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Vahvistettu piirin kevätkokouksessa 27.3.2024

Sisällys

1. Vuoden 2023 kohokohtia.....	3
2. Luonnonsuojelu.....	4
2.1 Metsät	5
2.1.1 Kansallispuistojen laajentamisen edistäminen.....	5
2.1.2 Muu metsiensuojelu	7
2.1.3 Uhanalaisten lajien ja niiden elinympäristöjen turvaaminen.....	7
2.1.4 Metsiensuojelun sidosryhmäyhteistyö	7
2.2 Suot.....	8
2.3 Perinnebiotoopit.....	8
2.4 Vesiensuojelu ja -hoito.....	9
2.5 Maa- ja kallioperä	10
2.6 Suurpetotoiminta ja pienpedot	11
3. Ympäristönsuojelu.....	12
3.1 Aluekehittäminen, kaavoitus ja liikennehankkeet	12
3.1.1 Luonnon ja kulttuurin päivä - Kaukajärveltä Pitkäjärvelle.....	13
3.1.2 Valtatien pahentaminen välillä Lempäälä-Pirkkala.....	13
3.1.3 Suomirata Oy:n Helsinki-Tampere-oikorata.....	13
3.2 Energian- ja vedentuotanto sekä energian siirto	14
3.3 Ilmastonmuutos	15
4. Hankkeet.....	16
5. Luottamushenkilöt ja tilintarkastajat.....	17
6. Henkilöstö ja toimisto	18
7. Tiedotus	19
8. Järjestötoiminta	20
8.1 Sääntömääräiset kokoukset ja yleisötilaisuudet	20
8.2 Paikallisyhdistysten tukeminen ja yhteistyö.....	20
8.3 Yhteistyö Luonnonsuojeluliiton kanssa	21
9. Talous.....	22
9.1 Luonnonsuojeluliiton avustukset	22
9.2 Varain- ja jäsenhankinta	22
9.3 Tulos	23
9.4 Tilit.....	23
9.5 Omaisuuden hoito ja vuokraustoiminta	24
10. Allekirjoitukset.....	24

1. Vuoden 2023 kohokohtia

Keväällä 2023 Suomessa käytiin eduskuntavaalit. Myös Pirkanmaalla alkuvuoteen kuului vaalivaikuttamista. Piiri kirjoitti yhteistyössä Etelä-Hämeen piirin kanssa sähköpostikirjeen, joka lähetettiin kaikille eduskuntavaaliehdokkaille sekä SLL:n Pirkanmaan alueen jäsenille jäsenrekisteri Kiltan kautta. Viestiin koottiin piirin keskeisiä luontokatoon liittyviä huolia ja tavoitteita. Vaalikirje julkaistiin myös piirin verkkosivuilla. Luontokato oli myös valtakunnallisen Luontomarsi-tapahtuman keskeinen teema. Piiri osallistui Tampereen Luontomarsiin 18.3. Lisäksi tehtiin tapahtumaan liittyvää someviestintää.

Piiri jatkoi aktiivista viestintää osallistuen yhteiskunnalliseen keskusteluun erilaisissa sidosryhmissä ja tilaisuuksissa, sosiaalisessa mediassa ja tiedotteita laatimalla. Olimme mukana muun muassa Pirkanmaan liiton vaihemaakuntakaavan Energia ja Elonkirjo - ohjausryhmässä, maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), Pirkanmaan ELY-keskuksen Helmi-yhteistyöryhmässä ja perinnebiotooppien hoidon ryhmässä sekä Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmässä ja Pirkanmaan Luontotoimijaverkostossa.

Vaikutimme aktiivisesti suurpetoasioissa Pohjois-Hämeen ja Satakunnan Riistakeskusten tilaisuuksissa. Olimme mukana Pirkanmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmässä ja Pirkanmaan ilmastoakatemiassa. Vaikutimme Pirkanmaan JTF-siirtymäsuunnitelmatyöskentelyssä siihen, että Pirkanmaalle saatiin ohjattua rahoitusta soiden ennallistamiseen.

Edistimme monin tavoin piirin kärkitavoitetta, Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamista, edistimme monin tavoin. Jätimme kahteen otteeseen ympäristöministeriölle uudistetun aloitteemme kansallispuistojen laajentamisesta. Teimme myös Pirkanmaan liitolle aloitteen. Tavoitteena oli saada myös Pirkanmaan liitto edistämään kansallispuistojen yhdistämistä. Edistimme kansallispuistojen välisen alueen ennallistamista myös Helmi-yhteistyöryhmässä. Jätimme Pirkanmaan ELY-keskukselle esityksen Tampereen kaupungin Pinsiönharjun pohjavedenottoluvan avaamiseksi ja tarkistamiseksi Pinsiön-

Matalusjoen jokihelmisimpukan- eli raakkukannan turvaamiseksi. Olimme myös mukana aloitteessa Kokemäenjoen kalatalousvelvoitteen muuttamiseksi ja kalojen luontaisen elinkierron turvaamiseksi.

Otimme kantaa energiantuotantoon liittyviin hankkeisiin, kuten Sastamalan Kärmekekallion ja Lylyharjun tuulivoimahankkeeseen. Vaikutimme myös malminetsintälupiin Valkeakoskella ja Nokialla turvataksemme erittäin uhanalaisten lajien säilymisen Suomen luonnossa. Loppuvuodesta Pirkanmaan piiri ja koko Luonnonsuojeluliitto sai paljon medianäkyvyyttä valittamalla rauhoitetun ilveksen tappamiseksi annetuista poikkeusluvista.

Jatkoimme uhanalaisten luontotyyppien hoitamista Helmi-rahoitteisessa Ketoneilikka-hankkeessa ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa tehdyllä toimeksiantosopimuksella. Hoidon

aikana mm. uhanalaisen ahokirkiruohon ja silmälläpidettävän ketonoidanlukkojen määrät kasvoivat. Järjestimme myös pitkästä aikaa Seitsemisen talkooleirin yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalveluiden ja Tampereen paikallisyhdistyksen kanssa.

2. Luonnonsuojelu

Vuoteen osui lukuisia kokouksia ja webinaareja, joihin osallistumisen tavoitteena oli luonnonsuojelun edistäminen. Piiri kehitti osaamistaan sekä perinteisessä luonnonsuojelussa että ennallistamisessa. Piirin vapaaehtoiset osallistuivat moniin aihepiiriä käsitteleviin webinaareihin. Näistä mainittakoon esimerkiksi Etelä-Hämeen piirin ennallistamista koskeva webinaarisarja ja liito-orava LIFE-hankkeen webinaarit.

Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa tehtiin yhteistyötä monin eri tavoin. Vuonna 2023 Pirkanmaallekin perustettiin Helmi-ohjelman alueellinen yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tarkoituksena on verkostoituminen, tiedonkulun parantaminen, yhteistyön lisääminen sekä mahdollisimman vaikuttavien toimien kohdennus ja keskittäminen. Ryhmässä suunniteltiin alueita, joilla pyritään tehostamaan elinympäristöverkostoja, joille keskittyy monen Helmi-teeman kohteita, ns. hotspotteja. Yhteistyöryhmässä piiriä edusti piirityöntekijä Sari Hämäläinen varajäsenenään emeritusprofessori, kasvitieteilijä Heikki Toivonen. Vuonna 2023 Toivonen edusti piiriä paikan päällä kokouksissa. Hämäläinen selvitteli ja laati taustaineistoja. Myös paikallisyhdistyksiltä pyydettiin ja saatiin ehdotuksia Helmi-keskittymiksi.

Toukokuuisessa luontojärjestöpalaverissa ELY-keskuksessa piiriä edustivat Kristiina Kaila ja Markku Välimaa. Tilaisuuteen osallistuivat myös Nokian, Kangasalan ja Pirkkalan paikallisyhdistykset. Osallistuimme LUMO-ohjelman ja -toimenpidesuunnitelman lanseeraustilaisuuteen tammikuussa etäyhteydellä. [Pirkanmaan lumo - luonnon monimuotoisuusohjelmaa 2022–2030](#) esiteltiin lokakuussa Pirkanmaan ELY-keskuksen järjestämässä seminaarissa, johon osallistuivat piiristä Maria Lähdeniemi, Tuulia Aho ja Markku Välimaa.

Edistimme luonnonsuojelua myös monissa muissa sidosryhmissä ja yhteistyöverkostoissa. Osallistuimme aktiivisesti Pirkanmaan Luontotoimijaverkoston toimintaan. Pääosin järjestöistä ja yksityishenkilöistä koostuva verkosto pitää kuukaudessa kokouksia ja keskustelee WhatsAppissa. Markku Välimaa edusti piiriä Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmässä, joka kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Kolme tapaamista pidettiin etänä ja yksi Hyytiälän metsäasemalla.

Eduskuntavaalien alla Tampereen [Luontomarssilla](#) Pirkanmaan piiriä edustivat Tuulia Aho, Pirkko Huovila ja Sanna Junttanen. Luonnonsuojeluliiton banderolli oli näkyvästi esillä tapahtumassa. Lisäksi teimme tapahtumaan liittyvää someviestintää.

Seurasimme Pirkanmaalle perustettujen luonnonsuojelualueiden määrää ja kirjasimme uudet luonnonsuojelualueet pöytäkirjoihin. Taltioimme luonnonsuojelualueiden perustamispäätökset.

2.1 Metsät

Toimintasuunnitelman mukaisesti piiri jatkoi Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamisen edistämistä. Jatkoimme metsiensuojelun edistämistä osallistumalla sidosryhmätyöskentelyyn mm. maakunnallisessa metsäneuvostossa sekä kumppanuustapaamisissa Metsäkeskuksen kanssa. Vaikutimme virkistys- ja luonnonarvoiltaan merkittävien metsien hakkuusuunnitelmiin ja edistimme erityisesti virkistymetsien suojelemista.

2.1.1 Kansallispuistojen laajentamisen edistäminen

Jatkoimme Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen laajentamisen edistämistä päivittämällä piirin aloite kansallispuistojen yhdistämisestä ja laajentamisesta. Lähetimme [uudistetun laajennusesityksen](#) maaliskuussa ympäristöministeriöön. Joulukuussa lähetimme aloitteen uudelleen ministeriöön uudelle ympäristöministerille ja avustajille. Pyysimme ministeriöltä vastausta aloitteeseen, mutta sitä ei kuulunut. Ympäristöministeri Mykkänen puhui kuitenkin SLL:n 85-vuotisjuhlaseminaarissa Helsingissä joulukuussa.

Tammikuussa piiri jätti yhdessä Luontoliiton Hämeen piirin kanssa [aloitteen](#) myös Pirkanmaan liitolle Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuiston laajennusta koskevan esityksen tekemisestä Ympäristöministeriölle ja laajennuksen sisällyttämisestä valmisteilla olevaan maakuntakaavaan. Asia sai runsaasti paikallista ja myös valtakunnallista julkisuutta. Tammikuinen tiedote poiki seuraavia mediaosumia:

- 4.2. [Aamulehti](#)
- 4.2. [Helsingin Sanomat](#)
- 7.2. [TampereLainen](#)
- 1.2. [Kurun lehti](#)
- 31.1. [Ruovesi-lehti](#)

Ruoveden kunta päätti 6.2. Virtain-Ruoveden paikallisyhdistyksen ehdotuksesta tehdä esityksen Ympäristöministeriölle Helvetinjärven kansallispuiston laajentamisesta:

- [Ruoveden kunnan päätöspöytäkirja 6.2.2023](#)
- [Ruovesi-lehti 7.2.](#)

Keväällä keskustelu jatkui sekä valtakunnan mediassa että paikallismedioissa.

YLE:n pitkässä [jutussa](#) haastateltiin 7.3. Hannu Raittista ja paikallisia metsästäjiä sekä maanomistajia ja kerrottiin etenemisaikataulusta Pirkanmaan liitossa. Lisäksi 3.3. Helsingin Sanomissa julkaistiin Luonnonsuojeluliiton hallituksen puheenjohtajan Hanna Halmeenpään ja Etelä-Hämeen aluesihteerin allekirjoittama [mielipidekirjoitus](#), jossa esitetään uusiksi kansallispuistoiksi Evoja sekä Seitsemisen ja Helvetinjärven laajentamista.

[Aamulehdessä 2.4.](#) julkaistiin Hannu Raittisen kirjoitus asiasta. Myös Ylä-Satakunta -lehdessä julkaistiin kirjoitus 19.4. Huhti-toukokuussa käytiin [keskustelua Metsähallituksen kanssa kansallispuistojen laajentamisesta Ylöjärven Uutisissa.](#)

Paikalliset metsästäjät sekä yksityiset maanomistajat olivat huolissaan puiston vaikutuksista ja laativat mielipidekirjoituksia Ruovesi-lehteen. Hannu Raittinen Ylöjärven yhdistyksestä ja Aimo Kuivamäki Virtain-Ruoveden yhdistyksestä laativat kirjoitusten johdosta vastineen. Sama kirjoitus julkaistiin myös Kurun Lehdessä.

Pirkanmaan liiton hallitus kokoontui 13.2. Maakuntahallitus kävi lähetekeskustelun ja päätti lähettää aloitteen toimiston valmisteltavaksi. Pirkanmaan liitto teki maakuntahallitukselle tietopakettia siitä, mitä kansallispuiston laajentaminen tarkoittaisi eri näkökulmista. Kansallispuistohanketta tarkasteltiin myös vaihemaakuntakaavan suunnittelussa.

Piiri lobbasi myös Ylöjärven kaupunkia ja Visit Tamperetta asiassa. Luonnonsuojeluliitolle, joka kokosi ajantasaisia listaa SLL-toimijoiden tekemistä kansallispuistoesityksistä, toimitettiin tietoja.

Elokuussa Pirkanmaan liitto antoi vastauksensa aloitteeseen Seitsemisen kansallispuiston laajennuseesityksestä sekä laajennuksen sisällyttämisestä vaihemaakuntakaavaan. Maakuntahallitus totesi, ettei se aio olla aloitteellinen asiassa ympäristöministeriön suuntaan. Maakuntahallitus muodostaa virallisen kantansa, kun aloitteemme käsittely etenee ministeriössä mahdolliseen sidosryhmien kuulemiseen. [Oivaseutu](#) uutisoi asiasta.

Kansallispuistojen välistä aluetta pidettiin esillä myös Helmi-yhteistyöryhmässä, jossa piiri ehdotti sitä paikallisyhdistysten toiveesta yhdeksi Pirkanmaan Helmi-keskittymäksi. Välialue on tärkeä, jotta kansallispuistot voitaisiin tulevaisuudessa yhdistää. Asia oli esillä myös Suomen Luonto-lehdessä 7/2023 Risto Sulkavan ja Ari Aallon artikkelissa.

Sidosryhmäyhteistyö laajeni keväällä myös nuorten luonnonsuojelijoiden suuntaan, kun Hannu Raittinen ja Seppo Leinonen osallistuivat Metsäliikkeen palaveriin huhtikuussa. Aalokas Oy:n Ari Aalloilta tilattiin konsultointia (kartta- ja luontotietoja) nuorten kartoitusviikonlopun käyttöön. Retki suuntautui kansallispuistojen välialueelle.

Maaliskuussa piirin entinen puheenjohtaja Aulikki Laine kutsui piirin Tampereen elokuvajuhlien näyttökseen Koskikeskuksen Cine Atlakseen. Aulikki oli tehnyt Ruoveden lukiossa opiskelijoiden (Ilmastoturit) kanssa elokuvan Riuttaskorvesta, joka on virkistysmetsä lähellä Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistoja. Elokuvasa asiantuntijoina toimivat Matti Liimatainen Greenpeacesta sekä Ari Aalto. Hannu Raittinen edusti piiriä tilaisuudessa. Myös Ilmastoturit olivat tehneet Metsähallitukselle vetoituksen Riuttaskorven suojelusta ja käyneet alueella seuraamassa mahdollisia hakkuuta. Laadukasta elokuvaa yritettiin saada levitykseen myös piirin kautta. Projektin valitettavasti kariutui. Yhteistyötä Ilmastotureiden kanssa aiotaan kuitenkin jatkaa.

2.1.2 Muu metsiensuojelu

Tampereella Kauppi-Niihaman alueen nakertamissuunnitelmat nousivat jälleen keskusteluun, kun Tampereen kaupunki ryhtyi kaavailemaan Alasjärven alueelle leirintäaluetta. Vaikutimme asiaan levittämällä tietoisuutta suunnitelmista.

Vuoden lopussa Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys teki piirille ehdotuksen Tampereen Rantaperkiön arvokkaan lintualueen suojelemisen edistämiseksi. Alueella tavattuja lajeja ovat mm. pohjantikka, valkoselkätikka, harmaapäätikka ja pikkutikka. Myös liito-oravahavaintoja on tehty. Piirihallitus päätti lähteä ehdottamaan Tampereen kaupungille ensisijaisesti alueen pysyvää suojelua ja pyysi lintutieteelliseltä yhdistykseltä pohjatekstiä.

Vuoden aikana piirille tuli runsaasti asukasyhteydenottoja. Yhteydenottojen pohjalta selvitimme mm. mahdollista metsä- ja vesilain rikkomusta Kangasalla yhdessä paikallisyhdistyksen kanssa.

2.1.3 Uhanalaisten lajien ja niiden elinympäristöjen turvaaminen

Vuoden aikana piirille saapui ilmoituksia uhanalaisten lajien pesinnöistä ja esiintymistä. Toimitimme näitä asianmukaisesti eteenpäin.

Piirin vapaaehtoiset kouluttautuivat aktiivisesti erilaisissa webinaareissa. Esimerkkeinä mainittakoon Lajitietokeskuksen palvelut ympäristökonsulteille -webinaari, johon Arja Pihlaja osallistui. Markku Välimaa ja piirityöntekijä Hämäläinen osallistuivat joihinkin Liito-orava-LIFE -hankkeen webinaareihin.

Vesilahden Luikan louhoshankkeen ympäristöluvasta tehdyn valituksen käsittely hallinto-oikeudessa jatkui. Alueelta on tehty liito-orava- ja viitasammakkohavaintoja. Myös lepakoiden esiintymistä on selvitetty. Paikalliset asukkaat edistivät asiaa. Pirkanmaan ELY-keskukselle jätettiin päivitys pakkokeinon vireillepanoon. Pirkanmaan ELY-keskukseen toimitettiin lisäselvitys, joka koski viitasammakko-, liito-orava-, lepakko- ja salamanterihavaintoja talvella ja keväällä 2023 sekä vaatimusta jatkaa näiden direktiivi IV(a) -lajien LLP-paikkojen, elinympäristön ja talvehtimisen tutkimista ko. kiinteistöllä.

2.1.4 Metsiensuojelun sidosryhmäyhteistyö

Metsiensuojelun edistämiseksi jatkettiin mukanaoloa maakunnallisessa metsäneuvostossa, jossa piiriä edusti hallituksen jäsen Hannu Raittinen. Varajäsenenä toimi Arja Pihlaja. Syyskuun järjestäytymiskokoukseen osallistuivat sekä Hannu Raittinen että Arja Pihlaja. Pirkanmaan metsäneuvoston toimikausi on 15.5.2023-14.5.2027. Alueelliset metsäneuvostot vastaavat alueellisten metsäohjelmien laatimisesta. [Pirkanmaan metsäohjelma](#) on laadittu vuosille 2021–2025. Uuden alueellisen metsäohjelman valmistelua käynnisteltiin myös.

Alueellisen metsäohjelman AMO:n Environment (Ympäristöryhmässä) piiriä edusti yhdistyksen puheenjohtaja Antti Virnes. Ryhmän kokouksessa huhtikuussa käytiin läpi osallistujien ajankohtaisia hankkeita. Piirin osalta esillä oli kansallispuistohanke.

Yhdistyksen puheenjohtaja Antti Virnes ja hallituksen jäsen Arja Pihlaja osallistuivat kumppanuustapaamiseen Metsäkeskuksen kanssa syyskuussa.

Seitsemisen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman yhteistyöryhmässä piiriä edusti Heikki Toivonen varajäsenenään Hannu Raittinen. Kesäkuussa piiri jätti lausunnon Seitsemisen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta.

Suomen metsäkeskuksen järjestämään Puhutaan metsästä -tilaisuuteen helmikuussa osallistui hallituksen varajäsen Tuulia Aho.

2.2 Suot

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF) on rahoitusväline, jonka tarkoituksena on tukea alueita, joille ilmastoneutraaliuteen siirtyminen aiheuttaa vakavia sosioekonomisia haasteita. Pirkanmaan JTF-siirtymäsuunnitelmatyöskentelyssä piiriä on edustanut hallituksen jäsen Arja Pihlaja, joka informoi piirihallitusta JTF-rahoituksesta.

JTF-rahoituksella on mahdollista tavoitella Pirkanmaalla noin 150 hehtaaria ennallistamisalueita, joiden tavoitteena on toimia ennallistamispiiloteina. Käytettävissä olevaa rahaa on alle 0,5 miljoonaa, ja sitä on mahdollista saada Parkanoon, Punkalaitumelle, Kihniöön ja Virroille. Tuki on 80 %, joten omarahoitusta tarvitaan. Omarahoituksesta käytiin keskusteluja Luonnonsuojeluliiton kanssa. Rahoitusta on mahdollista hakea vielä vuonna 2024. Omarahoitusta suurempi haaste on sopivien suoalueiden ja ennallistamiseen myönteisesti suhtautuvien maanomistajien löytäminen.

Saimme Vaasan hallinto-oikeudesta keskikesällä päätöksen Jouppilankeitaasta, jonka turvetuotantoalueen ympäristöluvasta olimme valittaneet. Hallinto-oikeus, hyläten valitukset muutoin, päätti muuttaa lupamääräystä nro 3.

2.3 Perinnebiotoopit

Vuonna 2023 Pirkanmaan ELY-keskus perusti pitkään odotetun ja toivotun perinnebiotooppien hoidon alueellisen yhteistyöryhmän. Ryhmän varsinaiseksi jäseneksi nimettiin piiristä Tuulia Aho ja varajäseneksi Sari Hämäläinen. Aho ja Hämäläinen osallistuivat vuorotellen ryhmän ensimmäiseen Teams-kokoukseen. Yhteistyöryhmän syyskuuseen tapaamiseen Osaralla osallistui piiristä Ari Nieminen Ahon ja Hämäläisen estyneenä ollessa.

Seitsemisen talkooleiri järjestettiin koronatauton jälkeen 18.–20.8.2023. Leirin vapaaehtoisena vetäjänä toimi Antti Putaja. Leirin yhteistyökumppaneina toimivat

Metsähallituksen Luontopalvelut ja Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys. Leiri täyttyi innokkaista osallistujista jo ennen kuin sitä oli ehditty mainostaa. Suurin osa talkootöistä tehtiin Koveron perinnetilalla, jossa perinnebiotooppeja hoidettiin niittämällä ja haravoimalla. Lisäksi raivattiin kuusia Koveron metsälaitumelta. Neljän henkilön ryhmä kävi myös hoitamassa ahonoidanlukkoesiintymää Parkanontien varressa, jossa tehtiin havainto 27 silmälläpidettävästä (NT) ahonoidanlukkoyksilöstä. Esiintymä merkittiin.

Vuonna 2023 piiri jatkoi kahden maakunnallisesti arvokkaan perinnebiotoopin hoitoa Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa solmitulla toimeksiantosopimuksella. Kohteet olivat Pyynerän niityt Ylöjärvellä ja Kiimajärven keto Sastamalassa. Hoitotoimiin kuului muun muassa viikateniittoa, haravoimista, puun taimien karsintaa, kaivamista pistolapioilla ja käsin kitkemistä. Hoito toteutettiin järjestämällä kohteille yhteensä neljä luonnonhoitoretkeä, joissa oli 58 käyntikertaa. Kohteilla suoritettiin myös uhanalaisten lajien seuranta. Lisäksi huollettiin yhteiskäytössä olleita Pirkanmaan ELY-keskuksen työvälineitä. Valmis työ raportoitiin hoitopäiväkirjoilla ja seurattavan lajiston osalta maastolomakkeilla sijaintitietoineen. Pitkäjänteisen hoidon avulla vaarantunut ahokirkiruoho on kohteilla lisääntynyt.

Maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden lisäksi piiri hoiti myös kahta paikallisesti arvokkaaksi inventoitua perinnebiotooppia Mänttä-Vilppulassa ja Urjalassa osana Helmi-ohjelmasta rahoitettua Ketoneilikka-hanketta.

Piirin pitkäaikaisista hoitokohteista kahdelle löydettiin uusi hoitajataho, kun Suomen luonnonsuojeluliiton Tampereen yhdistys otti hoitaakseen Niinimäen haan Vesilahdella ja Vuohenojan kedon Tampereella. Niinimäen haka on aikoinaan inventoitu valtakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi ja Vuohenojan keto on maakunnallisesti arvokkaaksi inventoitu uusympäristö. Lisäksi piirin aiemmin hoitamaa Ala-Mikkolan hakaa Nokialla hoidetaan nykyisin lammaslaidunnuksella.

2.4 Vesiensuojelu ja -hoito

Pirkanmaalle on tehty vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027. Piiri osallistui aktiivisesti vesiensuojelun sidosryhmätyöskentelyyn.

Pirkanmaan ELY-keskuksen vesienhoidon yhteistyöryhmässä piiriä edusti hallituksen jäsen Arja Pihlaja. Ryhmä kokoontui kaksi kertaa. Arja Pihlaja valittiin edustamaan piiriä yhteistyöryhmässä myös vuosille 2024–2029. Varajäseneksi nimettiin Mikko Törmä. Vesienhoidon yhteistyöryhmä jakautui edelleen alatyöryhmiin. Arja Pihlaja oli metsä- ja turvetyöryhmän jäsen. Ryhmä kokoontui kerran.

Mikko Törmä edusti piiriä Kokemäenjoen kalatalouden yhteistyöryhmässä 2021–2025. Vuotuinen kokous järjestettiin maaliskuussa Ulvilassa. Kokouksessa käsiteltiin mm. Kokemäenjoen kalakantojen hoitosuunnitelman toteutusta, tehtyjä selvityksiä ja pohdittiin tulevia istutus-, selvitys- ja kunnostustarpeita.

Arja Pihlaja osallistui Vesienhoidon yhteistyöryhmän kokouksiin tammi- ja kesäkuussa. Kokouksissa käsiteltiin mm. vesienhoidon ajankohtaisia asioita, onnistumisia, tavoitteita, käynnissä olevia hankkeita, yhteistyöverkostoja sekä maa- ja metsätaloudelle herkkiä vesistöjä. Kesäkuussa Arja Pihlaja osallistui myös Metsä- ja turvetyöryhmän kokoukseen. Tilaisuudessa käsiteltiin mm. Kovesjoen vesistöaluetta, joka on valittu turvemaavaltaisen valuma-alueensa vuoksi Pirkanmaan pilottialueeksi ollen yksi metsätalouden hot spot -alue kuormituksen osalta. Lisäksi käsiteltiin entisten turvetuotantoalueiden ennallistamista ja jälkikäyttöä sekä vesien kunnostamista JTF-rahoituksella.

JTF-rahoitus ja turvetuotantoalueiden ennallistaminen oli aiheena myös tammikuussa Vesistökuunnostajien aamukahveilla, joihin Arja Pihlaja toukokuussa myös osallistui.

Toukokuussa Arja Pihlaja osallistui Luken Maa- ja metsätalouden vesistöviisaus -webinaariin, josta on katsottavissa tallenne [YouTubessa](#). Myös Kepit ja porkkanat vesistöviisaaseen maankäyttöön -webinaariin Pihlaja osallistui toukokuussa.

Marraskuussa Pirkanmaan piiri allekirjoitti monen muun tahon kanssa [aloitteen](#) Varsinais-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksille Kokemäenjoen kalatalousvelvoitteen muuttamiseksi ja kalojen luontaisen elinkierron turvaamiseksi. Aloitteen tekijänä toimi Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry. Luonnonsuojeluliitto toimi alkuunpanevana voimana.

2.5 Maa- ja kallioperä

Malminetsintä- ja kaivosasiat työllistivät piiriä edellisvuosien tapaan. Onneksi Luonnonsuojeluliitosta saatiin runsaasti asiantuntija-apua vaikuttamistyöhön.

Valkeakoskella valitimme korkeimpaan hallinto-oikeuteen Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä 24.1. malminetsintälupaa koskevassa asiassa: malminetsintälupa ML2016:0011 (Hopeavuori 4). Valituksen tueksi saatiin Pirkanmaan ELY-keskuksesta Tampereen hyönteistutkijainseuran alustava raportti kartoituksista ja erittäin uhanalaisen perhosen, kirjopapurikon, havainnoista vuosilta 2021–2022. Valitus jätettiin Kansalaisten Kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry:n, Vesiluonnon puolesta ry:n, Akaan ympäristöyhdistyksen ja Suomen luonnonsuojeluliiton Valkeakosken yhdistyksen kanssa. Valkeakosken Hopeavuoren toisesta malminetsintäluvasta (Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) päätös 01.09.2021, ML2014:0098) jätettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen vastaus vastaselitys- ja täydennyspyyntöön.

Nokian Metsäkylässä Sotkamo Silver Oy/NewPeak Metals Finland Oy oli saanut Tukesilta päätöksen uudesta malminetsintäluvasta, josta piiri jätti marraskuussa valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Vaadimme, että malminetsintälupa pitää hylätä. Malminetsintälupaa ei ole muutettu niin, että se takaisi Pinsiön-Matalusjoen uhanalaisten ja EU:n direktiivilajien säilymisen. Välttämätöntä Natura-arviointia ei ole suoritettu eikä luontoarvoja selvitetty. Lupapäätöksessä on vakavia puutteita ympäristön tilaan ja uhanalaisten lajien elinympäristöön ja luonnonolosuhteisiin kohdistuvien seurausten arvioinnissa. Valitus jätettiin yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistyksen,

Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatchFinland ry.:n, Vesiluonnon puolesta ry.:n, Kyrön luonto ry.:n, professori Jouni Taskisen ja useiden paikallisten maanomistajien kanssa.

Maaliskuussa lähetimme Vaasan hallinto-oikeudelle [vastaselityksen](#) valitukseemme, joka koskee Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 21.09.2022 myöntämää Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaista yhteislupaa kalliokiviaineksen ottoon sekä kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen ym. Nokialla. Luvan hakijana on Suomen Maa ja Kivi Oy. Vastaselitys jätettiin Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistyksen, Kyrön luonto ry:n ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistyksen kanssa. Muutoksenhaussamme esitimme, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti hankkeesta tulee luopua, sillä toiminnasta voi aiheutua ennakoimatonta, merkittävää haittaa läheisille Pinsiön-Matalusjoen ja Kaakkurijärvien Natura-alueille ja niiden suojeluperusteina oleville lajeille.

Tampereen Sorilan avolouhoshankkeista saatiin asukasyhteydenotto. Sorilan alueelle Kaitavedentien varteen on tullut muutaman vuoden aikana kaksi louhosta (Destia, Tampereen autokuljetus) lisää ja kolmanteen on lupa vireillä (Landlady). Piiri avusti asukasta kuntalaisaloitteesta viestimisestä somessa.

2.6 Suurpetotoiminta ja pienpedot

Syyskuussa piiri jätti Euroopan komissiolle tiedoksiannon susien suojelutason uudelleen tarkastelua varten.

Marraskuussa valitimme Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Suomen riistakeskuksen Pohjois-Hämeen alueelle ilveksen kaatoon myöntämistä poikkeusluvista. Valituksia jätettiin 20 kappaletta, monet näistä yhdessä piirin paikallisyhdistysten kanssa ja yksi yhdessä Satakunnan piirin kanssa. Valittamiseen saatiin Luonnonsuojeluliitosta hyödyllinen valituspohja. Pälkäneen yhdistys valitti itsenäisesti kahdesta toimialueensa poikkeusluvasta. Luonnonsuojeluliitto keräsi ilveskampanjassa historialliset yli 50 000 euroa lahjoituksia, jotka kattavat aikanaan mahdolliset oikeudenkäyntikulut.

Ilvesluvista valittaminen poiki niin Pirkanmaalla kuin valtakunnallisestikin lukuisia mediaosumia. Yle Tampere otti aiheen uutisseurantaan. Suoraan Pirkanmaata käsittelevät seuraavat mediaosumat:

*7.11.: Yle Pirkanmaa: *Kaikista Pohjois-Hämeeseen myönnettyistä ilveksen kaatoluvista on valitettu.* Teksti ja ääni [TÄÄLLÄ](#).

*4.11. YLE: *Rauhoitettu ilves nousi nyt keskustelun ytimeen – Pirkanmaalla luonnonsuojelujärjestö aikoo valittaa nyt jokaisesta uudesta kaatoluvasta.* Pitkä artikkeli ja videot [TÄÄLLÄ](#).

*2.11. Kaarina Davisin pitkä haastattelu Ylen Pirkanmaan lähetyksessä klo 16:30 uutisten jälkeen. Lisäksi radiouutisissa oli lyhyt maininta piirin valituksista.

Piiri jatkoi aktiivista vaikuttamista sidosryhmissä piirin suurpetokoordinaattori Marjaana Laaksosen osallistuessa Pohjois-Hämeen ja Satakunnan Riistakeskusten

sidosryhmätilaisuuksiin. Laaksonen osallistui myös SusiLIFE-hankkeen järjestämään reviiriöryhmäseminaariin Orivedellä elokuussa. SusiLIFE-hanketta toteuttavat Luonnonvarakeskus (koordinaattori), Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Lisäksi Laaksonen osallistui Luonnonsuojeluliiton sisäisiin suurpeto- ja poroiheisiin keskustelutilaisuuksiin. Myös Tuulia Aho ja Kaarina Davis osallistuivat SLL:n suurpetokeskustelutilaisuuteen maaliskuussa.

Elokuussa suurpetokoordinaattori Marjaana Laaksonen osallistui Juha Suonpään ohjaaman Ilveskuiskaaja-dokumenttielokuva pressinäytökseen Tampereella. Laaksonen selvitteli myös mahdollisuutta levittää elokuvaa kouluihin Pirkanmaalla. Elokuvateattereihin Ilveskuiskaaja tuli syyskuussa ja sittemmin myös Yle Areenaan kaikkien ulottuville.

Keskustelua suurpetoasioista käytiin myös piirin pienimuotoisessa suurpetoryhmässä, joka kokoontui Teamsissa ja keskusteli WhatsApp-ryhmässä. Vuodelle 2024 on suunniteltu aktiivisempaa suurpetotoimintaa ja kasvokkain tapaamisia.

3. Ympäristönsuojelu

3.1 Aluekehittäminen, kaavoitus ja liikennehankkeet

Piiri seurasi kaavoitus- ja tiehankkeita ottaen kantaa hankkeisiin, joilla oli paikallistasoa laajempaa merkitystä. Kannanotoissa kiinnitettiin huomiota arvokkaiden luonnonalueiden ja ekologisten yhteyksien säilymiseen sekä pyrittiin edistämään luonnonarvoja säilyttävien virkistysalueiden säilymistä. Tärkein lausuttavista kaavahankkeista oli vaihemaakuntakaava.

Olimme mukana myös Kangasalan Saarenmaan osayleiskaavaa koskevassa valituksessa. Paikallisyhdistyksen ja kanssavalittajien iloksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumosi osayleiskaavan hyväksymistä koskevan Kangasalan valtuuston päätöksen.

Piiri osallistui maakunnan kehittämistyöhön. Pirkanmaan liiton maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR) piiriä edusti asiantuntijajäsenenä Hannu Raittinen. Vaihemaakuntakaavan Energia ja Elonkirjo -ohjausryhmässä piiriä edustivat varsinaisena jäsenenä Hannu Raittinen ja varajäsenenä Arja Pihlaja. Hannu Raittisen vastuualueena oli elonkirjo ja Arja Pihlajan vastuualueena energia. Pirkanmaan liiton Pirkanmaan liikennejärjestelmän ohjausryhmässä piiriä edusti Hannu Raittinen. Liiton Pirkanmaan energiastrategia -ryhmässä piiriä edusti Arja Pihlaja.

Hannu Raittinen osallistui tammikuussa Elonkirjo ja energia Elonkirjo-teeman hankeryhmän kokoukseen, jossa tarkasteltiin selvityksiä Pirkanmaan uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä, Pirkanmaan monimuotoisuudelle tärkeistä metsäalueista sekä ylimaakunnallisista ekologisista yhteyksistä.

Vaihemaakuntakaavaluonnosta käsiteltiin Maakuntaliiton hallituksen iltakoulussa viikolla 14. Arja Pihlaja ja Hannu Raittinen kommentoivat kaavaluonnosta jo tässä vaiheessa. Myöhemmin kesällä piiri jätti Pirkanmaan liitolle virallisen [lausunnon](#) Pirkanmaan Elonkirjo ja energia -maakuntakaavan luonnoksesta yhdessä Ylöjärven yhdistyksen, Virtain-Ruoveden yhdistyksen, Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistyksen ja Ikaalisten yhdistyksen kanssa.

Osa paikallisyhdistyksistä, mm. Pirkkalan ja Kangasalan yhdistykset, jättivät oman lausuntonsa vaihemaakuntakaavasta.

Piiri ja paikallisyhdistykset tekivät [tiedotteen](#) lausunnosta. Tiedotteen pohjalta juttuja tekivät ainakin [UutisOiva 28.7. Juttu avattuna](#) ja [Ylöjärven Uutiset: 27.7.](#)

3.1.1 Luonnon ja kulttuurin päivä - Kaukajärveltä Pitkäjärvelle

Piiri oli yhdessä muiden järjestöjen kanssa mukana Luonnon ja kulttuurin päivässä Kaukajärveltä Pitkäjärvelle 24.9. [Tapahtuman](#) tarkoitus oli tehdä tunnetuksi Kaukajärven ja Pitkäjärven alueen ainutlaatuisia luontoa. Pitkäjärven- ja Kaukajärven metsäalueille on tehty Tampereen ja Kangasalan kaupunkien yhteinen luonnonsuojelualuealoite. Tapahtumalla pyrittiin lisäämään alueen tunnettavuutta.

Biologi Olga Kaczmarczyk suoritti piirissä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen kuuluvan kieliharjoittelujakson, jossa osa tehtävistä liittyi Luonnon ja kulttuurin päivän toteuttamiseen.

3.1.2 Valtatien pahentaminen välillä Lempäälä-Pirkkala

Piirihallituksen varapuheenjohtaja Kristiina Kaila osallistui vuoden aikana aktiivisesti Puskiasten oikaisua vastustavan kansanliikkeen toimintaan. Myös kansanliikkeen aktiivi Teemu Hiltunen piti tilannekatsauksen LemPi-metsän/ Puskiasten tilanteesta piirihallituksen kokouksessa. Tuulia Aho osallistui joulukuussa Säöksjärven koululla järjestettyyn Pirkanmaan ELY-keskuksen työpajaan.

Piirille toimitettiin Luontoliiton metsäryhmän kartoitusten tulokset, jotka oli kansanliikkeen toimesta välitetty myös Lempäälän ympäristötarkastajalle. Luontoliiton toimesta tiedot oli viety myös Laji.fi-aineistoihin.

3.1.3 Suomirata Oy:n Helsinki-Tampere-oikorata

Helsinki–Tampere-oikorata, eli niin sanottu metsärata, alkoi herättää vuonna 2022 kansalaisissa laajaa vastustusta ja synnytti aiheen ympärille kansanliikkeen. Suomirata Oy:n suunnittelema rata halkoisi luontokohteita, metsiä ja maaseudun kyliä Kanta-Hämeessä, Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Uuden radan sijaan parempi vaihtoehto olisi luonnonsuojelijoiden mielestä kunnostaa olemassa olevaa rataa.

Kristiina Kaila osallistui tammikuussa Suomirata-hanketta koskevaan SLL:n valtakunnalliseen seurantapalaveriin. Helmikuussa Etelä-Hämeen piirin järjesti tapaamisen Suomirata Oy:n kanssa Zoomilla. Tuulia Aho, Kristiina Kaila ja Sari Hämäläinen osallistuivat. Kristiina piti tilaisuudessa metsärataa vastustavan kansanliikkeen puheenvuoron Suomiradan luonto- ja ilmastovaikutuksista.

Piiri teki Suomiradan tiimoilta viestintäyhteistyötä Luonnonsuojeluliiton ja muiden piirien kanssa. Helmikuussa olimme mukana Etelä-Hämeen piirin [tiedotteessa](#) *”Metsärata herättää laajaa vastusta”*. Toukokuussa liitto ja piirit julkaisivat yhteisen [tiedotteen](#) *”Hallitusneuvottelijoille: Kallit luontokatoa kiihdyttävät ratahankkeet kannattaa haudata”*.

Hallitusohjelmassaan Suomen uusi hallitus keskeytti Tampereen ja Helsingin välisen Suomiradan suunnittelun.

3.2 Energian- ja vedentuotanto sekä energian siirto

Piiri vaikutti vuoden aikana energian- ja vedentuotantoa koskeviin suunnitelmiin. Vaikutimme suunnitelmiin korostaen, että uusiutuvan energiantuotannon on oltava ekologisesti kestävä. Hankkeet tulee suunnitella huolella. Uusiutuvan energian tuotanto ei saa aiheuttaa erityistä luonnon monimuotoisuuden vähenemistä.

Tuulivoima puhututti hallitusta. Toukokuussa pidimme Pirkkalassa Reipin kylätalolla vapaamuotoisen keskustelutilaisuuden yhdistyksemme tuulivoimalinjauksista. Tilaisuuteen osallistui myös Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys.

Vuoden aikana piirille saapui kutsuja lukuisia tuulivoimahankkeita koskeviin esittely-/seurantaryhmätilaisuuksiin ja tarjoutui mahdollisuuksia jättää huomattavasti enemmän mielipiteitä kuin mihin oli realistisesti mahdollisuuksia. Myös Luonnonsuojeluliiton tuulivoimalinjauksia kuulosteltiin osallistumalla muun muassa liiton omaan tuulivoimawebinaariin huhtikuussa. Pirkanmaalle suunniteltiin vuoden aikana myös suuria aurinkovoimalahankkeita, joista tuli piiriin avunpyyntöjä paikallisilta asukkailta. Asiaista keskusteltiin aktiivisesti, mutta lopulta piiri päätti olla jättämästä aurinkovoimahankkeista mielipiteitä. Asukkaat saivat kuitenkin apua Luonnonsuojeluliitosta.

Joulukuussa piiri jätti Pirkanmaan ELY-keskukselle yhdessä Sastamalan ympäristöyhdistyksen kanssa [mielipiteen](#) Kärnekallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Esitimme, että Kärnekallion tuulivoimahankkeen suunnitteleminen keskeytetään siihen saakka kunnes täydentävät selvitykset Vuohijoen kaatopaikka-alueesta sekä alueen luontoarvoista on tehty. Vuohijoen kaatopaikan jälkihoitovelvoite on laiminlyöty. YVA-ohjelmassa käytetty luontotieto ja selvitykset on puutteellisia.

Huhtikuussa piiri ja Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys jättivät Pirkanmaan ELY-keskukselle [mielipiteen](#) Lylyharjun tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta (Parkano, Kihniö, Kurikka).

Seurasimme useita tuulivoimahankkeita. Arja Pihlaja osallistui Mäntykankaan tuulivoimahankkeen (Parkano, Kurikka) YVA-ohjelmavaiheen seurantaryhmän kokoukseen toukokuussa. Piirin ja Virtain-Ruoveden paikallisyhdistyksen edustajaksi Virtain Tuuramäen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen seurantaryhmään nimettiin Larissa Heinämäki.

Yritimme vaikuttaa myös vedenottolupiin. Marraskuussa piiri jätti Pirkanmaan ELY-keskukselle [esityksen](#) Tampereen kaupungin Pinsiönharjun pohjavedenottoluvan avaamiseksi ja tarkistamiseksi Pinsiön-Matalusjoen jokihelmisimpukan- eli raakkukannan turvaamiseksi. Esitys jätettiin yhdessä Suomen Luonnonsuojeluliiton Ylöjärven ja Nokian yhdistysten sekä Kyrön luonto ry:n kanssa.

Fingrid suunnittelee uusien valtaviiden voimajohtojen rakentamista Suomeen. Yksi näistä kulkisi Kristiinankaupungista Nokian Meloon. Suunnitellulla voimajohtolla on merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi reitin varrelle osuviin Natura-alueisiin ja uhanalaisten lajien elinympäristöihin. Johtokäytävät viistävät arvokohteita, kuten Lauhavuoren kansallispuistoa ja lehtojensuojelualueita. Arja Pihlaja osallistui kesäkuussa tilaisuuteen, jossa käsiteltiin kantaverkkorakentamisen etenemisestä. Hankkeen kaavaselostusta esiteltiin Parkanossa elokuussa. Arja Pihlaja osallistui. Marraskuussa ELY-keskus tiedotti, että YVA-selostukseen edellytetään täydennystä. Selostusta on täydennettävä ennen perustellun päätelmän antamista etenkin hankkeen luontovaikutusten arvioinnin ja Natura-arviointien osalta.

Reagoimme Nordic Ren-Gas P2X -hankkeen YVA-selostuksen vireilläoloon. Kyseessä on P2X-kaasupolttoaineiden ja CO₂-vapaaan kaukolämmön yhteistuotantolaitos Tampereen Tarastenjärvelle. Biologi Olga Kaczmarczyk kävi läpi aineistoja arvioiden hankkeen vaikutuksia erittäin uhanalaiseen tummaverkkoperhoseen ja oli yhteyksissä Tampereen kaupunkiin, joka teki hankkeesta lausunnon. Lisäksi hallitus vastasi Päivi Tikkakosken konsultointipyyntöön, joka koski Tampereen sähkölaitoksen /kaukolämmön tuotannon ympäristöasioita.

Kangasalan luonto ry. laati vastineen Tavase Oy:n tekopohjavesilaitoshanketta koskevaan KHOn vastaselityspyyntöön. Piiri oli mukana vastineessa.

3.3 Ilmastonmuutos

Pirkanmaan Ilmastofoorumissa kokoontuvat ELY-keskuksen, Pirkanmaan liiton, kaupunkiseudun ja Hinku-kuntien edustajat. Mukana on myös edustajia asiantuntijaryhmistä. Piiriä foorumissa edusti Arja Pihlaja. Pihlaja oli mukana myös Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -tiekartan yhteistyöryhmässä. Ilmastotyössä keskeisiksi teemoiksi ovat nousseet metsäkato, maankäyttösektorin päästöt ja hiilinielujen riittämättömyys kompensoida muun maankäytön päästöjä.

Arja Pihlaja osallistui seuraaviin tilaisuuksiin:

- Pirkanmaan Ilmastotiekartan yhteistyöryhmän kokous (4 kokousta)
- Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -tiekartan liikennevalomallin työpaja

-Pirkanmaan ilmastoakatemia (kaikille avoin) (3 kokousta)

4. Hankkeet

Ketoneilikka-hanke (Järjestö-Helmi)

Piiri jatkoi arvokkaaksi inventoitujen luontokohteiden hoitamista Uudenmaan ELY-keskuksen myöntämällä Helmi-rahoituksella. Järjestimme Ketoneilikka-hankkeessa 10 luonnonhoitoretkeä, joista 6 vuonna 2023. Hoidetut kohteet olivat Horhan valorinne Ylöjärvellä sekä paikallisesti arvokkaiksi inventoidut Varkausvuoren niitty Urjalassa ja Kolhon urheilukentän keto (Aholanmäki) Mänttä-Vilppulassa. Ketoneilikka-hankkeen luonnonhoitoretkillä oli vuonna 2023 yhteensä 131 käyntikertaa. Varkausvuoren niityn hoitamisessa teimme aktiivista hoito- ja viestintäyhteistyötä Urjalan kunnan ja Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa.

Edistimme hankkeessa myös kohteiden jatkohoitoa. Varkausvuoren niitylle etsimme laiduntajaa. Horhan valorinteen hoitoa edistettiin yhteistyössä Ylöjärven kaupungin ja SLL:n tulevan Priodiversity LIFE -hankkeen kanssa. Syksyllä Ylöjärven kaupunki teki piirin materiaalien pohjalta Horhan valorinteeseen infokyltin. Kyltissä kerrotaan kohteen luontoarvoista, hoitotoimista ja niiden merkityksestä lajiston säilymiselle. Keskustelimme kesällä Kolhon kedon jatkohoidosta Mänttä-Vilppulan paikallisyhdistyksen kanssa. Horhan valorinteen osalta edistimme myös lajistokartoituksia, kun Tampereen hyönteistutkijain seura sopi Horhan hyönteiskartoituksen päivittämisestä ja laajentamisesta.

Järjestö-Helmi hankkeessa saimme parannettua kolmen arvokkaan luontokohteen tilaa, luotua uusia luonnonhoidon yhteistyöverkostoja ja päivitettyä luontotietoa. Silmälläpidettävistä lajeista erityisesti ketonoidanlukkanen hyötyi välittömästi hoidosta kuivilla, hiekkaisilla ja niukkaravinteisilla kohteilla. Joulukuussa piiri päätti hakea Järjestö-Helmi avustusta myös vuosille 2024–2025 painottuen vuoteen 2024.

Ketoneilikka-hankkeen luonnonhoitoretkillä oli vuosina 2022–2023 yhteensä 206 käyntikertaa. Keskimäärin tapahtumaa kohden osallistui 21 henkilöä. Hankkeessa tehtiin kaikkiaan 507 henkilötyötuntia yli 15-vuotiaiden henkilöiden tekemää talkootyötä. Tämä on 57 tuntia enemmän kuin hankesuunnitelmassa vähimmäistavoitteeksi asetettu talkootuntimäärä. Ketoneilikka-hankkeen loppuraportti on luettavissa [TÄÄLLÄ](#).

Ketoneilikka-hankkeen omarahoitusosuudesta (OP Tampereen Hyvä työ - lahjoitus) jäi käytettäväksi 617 euroa tuleviin luonnonhoitoretkeihin. Tästä noin 400 euroa käytettiin vuonna 2023 Talkooniittyjen hoidon toimeksiantosopimuksen mukaisten perinnebiotooppien hoitamiseen. Kohteet olivat maakunnallisesti arvokkaat Pyynperän niitty ja Kiimajärven keto. Hoidimme molempia kohteita vuonna 2023 viikateniitolla. Lisäksi teimme muita tarvittavia hoitotoimia ja inventoimme uhanalaisten putkilokasvien määrät. Keväällä Pirkanmaan ELY-

keskus tilasi konsultointikäynnin piiriltä Pyyperän niitylle. Toteutimme Pyyperän niityille ja Kiimajärven kedolle toteutettiin kaikkineen neljä luonnonhoitoretkeä. Näillä oli yhteensä 58 käyntikertaa.

Ketoneilikka-hankkeen ja Talkooniittyjen hoidon koordinaattorina toimi HM, ympäristöhoitaja Sari Hämäläinen. Projektityöntekijöinä toimivat luonto-ohjaaja Tuulia Aho ja ympäristösuunnittelija (AMK) Heini Ojala. Yksittäisillä luonnonhoitoretkillä palkattuna työskentelivät Ari Nieminen ja Olga Kaczmarczyk. Kaikki tehtävät olivat osa-aikaisia.

5. Luottamushenkilöt ja tilintarkastajat

Piirin toimintaa organisoivat piirihallitus ja osa-aikaiset työntekijät. Hallituksen puheenjohtajana vuonna 2023 toimi Antti Virnes ja varapuheenjohtajana Kristiina Kaila. Taloudenhoitajana toimi Kaarina Davis ja sihteerinä hallituksen ulkopuolelta järjestösihteeri Sari Hämäläinen. Koko hallituksen kokoonpano on esitetty alla.

HALLITUS 2023

Puheenjohtaja:

Antti Virnes (SLL:n Tampereen yhdistys)

Varsinaiset jäsenet:

Varapuheenjohtaja: Kristiina Kaila (Pirkkalan ympäristöyhdistys)

Taloudenhoitaja: Kaarina Davis (SLL:n Nokian yhdistys)

Soili Husso (SLL:n Ylöjärven yhdistys)

Kari Järventausta (SLL:n Valkeakosken yhdistys)

Seppo Leinonen (Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys)

Arja Pihlaja (Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys)

Hannu Raittinen (SLL:n Ylöjärven yhdistys)

Markku Välimaa (Kangasalan luonto)

Varajäsenet:

Tuulia Aho (Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys)

Jenni Hakanen (SLL:n Tampereen yhdistys)

Adalia Kiukas (Luonto-Liiton Hämeen piiri)

Minna Knuuttila (Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys)

Sonja Rapo (Luonto-Liiton Hämeen piiri)

Piirihallituksen alaiseen työvaliokuntaan kuuluivat Arja Pihlaja, Kari Järventausta, Antti Virnes ja Kristiina Kaila. Työvaliokunnalla oli valtuudet käsitellä tarvittaessa hallitukselle tulevia kiireellisiä asioita ja tehdä päätöksiä nopealla aikataululla sääntöjen mukaisilla tavoilla.

Hallituksen ulkopuolisia vastaavia henkilöitä olivat suurpetovastaava Marjaana Laaksonen ja Vuohisaaren ylläpidosta vastaava Timo Tamminen.

Tilintarkastajana toimi HT-tilintarkastaja, KTM Viljami Valpas ja varatilintarkastajana oli tarvittaessa HT-tilintarkastaja, KTM Marko Pöntinen.

6. Henkilöstö ja toimisto

Piirityöntekijänä toimi HM, ympäristönhoitaja (luonto- ja ympäristöalan pt.) Sari Hämäläinen. Hämäläisen työaika vaihteli vuoden aikana 50–80 % välillä Luonnonsuojeluliiton säännöllisestä viikkotyöajasta. Lisätöinä Hämäläinen hoiti luonnonhoitoprojektien (Ketoneilikka-hanke ja Talkooniittyjen hoito toimeksiantosopimuksella) koordinoitua, käytännön toteuttamista ja taloushallintoa. Hämäläinen toimi myös esihenkilönä muille osa-aikaisille työntekijöille ja harjoittelijalle.

Luonnonhoitoprojekteissa työskentelivät osa-aikaisesti luonto-ohjaaja Tuulia Aho ja ympäristösuunnittelija Heini Ojala. Biologi Olga Kaczmarczyk suoritti piirissä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen kuuluvan kieliharjoittelujakson. Olgan tehtäviin kuului luonnonhoitoprojektien ohella monia muita piirin toimialaan kuuluvia tehtäviä. Yksittäisissä luonnonhoitotapahtumissa kiireapuna työskentelivät Ari Nieminen ja Olga Kaczmarczyk.

Marraskuussa piirissä aloitti ympäristöasiantuntijana biologi Sirpa Nieminen. Niemisen työaika oli 12 tuntia viikossa. Työsuhde jatkuu 5.5.2024 asti. Sirpan työtehtäviin kuului mm. paikallisyhdistysten tapaamisia ja tiedonkulun parantamista piirin ja paikallisyhdistysten välillä. Lisäksi Nieminen valmisteli lausuntoja ja toimitti verkko- ja somejuttuja. Nieminen vieraili Sastamalan Tuulivoimatyöryhmän (kansanliike) toiveesta Kärmeallion tuulivoimahankealueella marraskuussa.

Kesäkuussa piirin toimisto muutti Tampereen Kuninkaankadulta Pyhäjärvenkadulle. Piirityöntekijän muuttoavuksi palkattiin tuntitöinä ympäristösuunnittelija Heini Ojala. Ratkaisu oli välttämätön, sillä muutto oli yhdistykselle suuri ponnistus. Muuton yhteydessä karsimme noin puolet yhdistyksen omaisuudesta, valtaosin tarpeetonta paperitavaraa. Luovutimme osan tarpeettomasta aineistosta Työväenmuseo Werstaalle. Pienen osan kirjallisuudesta adoptoi piirihallituksen jäsen Seppo Leinonen. Werstaalle luovutettu aineisto luetteloidiin ja Werstaalle kerrottiin alustavasta kiinnostuksesta järjestää tulevaisuudessa piirin historiaa käsittelevä näyttely. Muuton yhteydessä piirityöntekijä Sari Hämäläinen kävi

arkistointikurssin, jossa tehtiin yhdistykselle arkistonmuodostamissuunnitelma. Muuton työllistävyyttä lisäsi myös alivuokralaiskoordinaatio.

Pyhäjärvenkadulla Klingendahlin historiallisessa rakennuksessa piiri jakaa toimistohuoneen yhdessä Luontoliiton Hämeen piirin ja Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton kanssa. Järjestöt ovat Mannerheimin lastensuojeluliiton alivuokralaisena erillisine vuokrasopimuksineen. Piirillä on käytettävissä myös neuvotteluhuone remontoidussa, modernissa toimistossa. Uusi toimisto on osoittautunut erinomaiseksi kokoontumispaikaksi ja yhteistyö toimistokumppaneiden kanssa toimii luontevasti.

Varastoimme yli puolet piirin omaisuudesta Nekalassa sijaitsevaan erilliseen varastohuoneeseen, joka on helposti saavutettavissa. Arkistointityötä on tarkoitus jatkaa lähivuosina. Aineiston digitointi on välttämätöntä piirin historian säilyttämiseksi.

7. Tiedotus

Piirin keskeisimmät tiedotuskanavat olivat omat [verkko-](#) ja [Facebook-sivut](#). Sosiaalisen median tiedotuskanavana oli myös [Instagram](#), jossa oli 13.3.2023 mennessä 1161 seuraajaa. Instagramissa seuraajien määrä kasvoi edellisvuodesta 15 %. Myös Facebookissa seuraajien määrä kasvoi edelleen vuoden aikana. Sivun seuraajia oli 17.3.2024 yhteensä 2164. Pirkanmaan piiri on edelleen Facebookin seuratuin Luonnonsuojeluliiton piiri. Facebookissa julkaisimme päivityksiä ajankohtaisista luonto- ja ympäristöaiheista muutaman kerran viikossa.

Piirin julkaisemat kannanotot, lausunnot, vastineet, esitykset jne. päivitettiin [verkkoon](#), josta ne ovat kaikkien luettavissa. Lähetimme tiedotteita medioille vuoden aikana viitisen kappaletta. Julkaisimme tiedotteet myös piirin verkkosivuilla ajankohtaisten artikkelien ohella.

Sisäisessä viestinnässä tärkein kanava oli jäsenrekisteri Kilta, jonka kautta lähetettiin sähköpostia suoraan jäsenistölle. Verkkosivujen ja somen lisäksi tiedotusta tehtiin sähköpostilistoilla. Paikallisyhdistyksille ja muille asiasta kiinnostuneille suunnattua Piiriviestiä julkaistiin kolme kertaa vuodessa. Piiriviesti kertoo sähköpostitse paikallisyhdistykselle keskeisimmät kuulumiset piirin toiminnasta.

Yhdistyksen kevätretkellä muistimme piirin ja paikallisyhdistysten ansiotuneita toimijoita. Marjaana Laaksonen palkittiin Luonnonsuojeluliiton hopeisella ansiomerkillä erittäin ansiotuneesta ja pitkäjänteisestä toiminnasta suurpetoasioissa. Laaksonen on toiminut myös Suomen luonnonsuojeluliiton Pälkäneen seudun sihteerinä yhtäjaksoisesti vuoden 2009 huhtikuusta alkaen ja taloudenhoitajana maaliskuusta 2022 alkaen. Olli ja Tuula-Marja Klemola palkittiin hopeisella ansiomerkillä merkittävästä metsiensuojelutyöstä ja pitkäaikaisesta yhdistystoiminnasta. Marraskuussa piiri luovutti yhdessä Virtain-Ruoveden paikallisyhdistyksen kanssa Luonnonsuojeluliiton hopeisen ansiomerkin piirin ja paikallisyhdistyksen pitkäaikaiselle ja ansiotuneelle vaikuttajalle Larissa Heinämäelle. Heinäkuussa palkittiin YTT, Kangasalan luonto ry:n varapuheenjohtaja, Jorma Mäntylä SLL:n

hopeisella ansiomerkillä pitkäjänteisestä ja vaikuttavasta toiminnasta Kangasalan luonnon puolustamiseksi muun muassa Tavase Oy:n tuhoisilta suunnitelmilta ainutlaatuisen harjuluonnon pilaamiseksi.

Vuoden loppupuolella hallitus alkoi systemaattisesti kehittää sisäisiä päätöksenteko-, kokous- ja viestintäkäytäntöjään. Työ jatkuu. Ympäristöpalkinnon jakaminen ja kesäkisa jäivät toimiston muuton vuoksi väliin. Myös Luonnonsuojeluliiton rahoittamat Vaikuta vakuuttavasti -webinaarit päätettiin siirtää vuoteen 2024. Käynnistimme webinaarien suunnittelun joulukuussa.

8. Järjestötoiminta

Piirin jäseniä ovat 16 paikallisyhdistystä, joissa oli vuoden 2023 lopussa 3298 maksanutta jäsentä. Jäsenmäärä kasvoi edellisvuodesta 110 jäsenellä.

8.1 Sääntömääräiset kokoukset ja yleisötilaisuudet

Pidimme sääntömääräisen kevätkokouksen keskiviikkona 29.3. Tampereella Linnainmaan Koilliskeskuksen kirjaston monitoimitila Kivessä sekä hybridinä Teams-videokokouksena. Tilaisuuden aluksi Heikki Holsti Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksestä alusti aiheesta *Pirkanmaan virtavesien ja avainlaji taimenen tila sekä virtavesikunnostusten tuloksia*. Kevätkokouksessa paikalla edustus 7/16 paikallisyhdistyksestä. Kokoukseen/luennolle osallistui 17 henkilöä, joista 3 etäyhteydellä. Kevätkokous päätti esittää liittovaltuustolle, että SLL:n jäsenmaksuja korotetaan, mutta pienemmällä kuin liittohallituksen esittämällä määrällä.

Pidimme sääntömääräisen syyskokouksen keskiviikkona 29.11.2023 Tampereella kirjastotalo Metsossa. Tilaisuuden aluksi kampanjakoordinaattori Annamari Värtö kertoi Luonnonsuojeluliiton käynnistämästä *kuntametsäkampanjasta* vuosille 2024–2025. Kampanja tarjoaa paikallistasolle koulutusta, kartoituksia ja viestintäapua. Kotimetsäillaksi nimetyssä tilaisuudessa oli osallistujia yli 26 henkilöä. Kevätkokouksessa paikalla oli edustus 7/16 paikallisyhdistyksestä. Keskustelu oli vilkasta ja yhteinen kuntametsäkampanja käynnistyi hienosti. Tilaisuudesta julkaistiin verkkojuttu.

8.2 Paikallisyhdistysten tukeminen ja yhteistyö

Piiri toimii kokoavana voimana Luonnonsuojeluliiton ja paikallisyhdistysten välissä. Piiri piti yhteyttä paikallisyhdistyksiin avustaen niitä järjestöasioissa ja luonnonsuojelukysymyksissä. Moni mielipide, valitus ja aloite jätettiin yhdessä paikallisyhdistysten kanssa.

Järjestimme paikallisyhdistyksille ja muille toiminnasta kiinnostuneille paikallisyhdistystapaamisen (kevätretki) 22.4. Sastamalassa. Retkelle osallistui yli 30 henkilöä. Retkellä vierailtiin kyläyhdistyksen ylläpitämässä Lantula-talossa, palkittiin

ansioituneita toimijoita, tutustuttiin Sastamalan Keskistenjärven linnustoon ja opittiin lintuvesien kunnostuksesta Metsähallituksen luonnonsuojelun asiantuntijan Toni Eskelisen johdolla. Retkestä julkaistiin [kuvakertomus verkkosivuilla](#).

Myönsimme Ylöjärven paikallisyhdistykselle 300 euron avustus Kulttuuri-iltama Raakkujaiset-tapahtuman kuluihin. Tapahtuman tavoitteena oli nostaa uhanalaisen raakun tunnettavuutta ja edistää raakkujokien suojelua. Järjestimme tapahtuman yhdessä Life Revives -projektin kanssa.

8.3 Yhteistyö Luonnonsuojeluliiton kanssa

Osallistuimme vuoden aikana aktiivisesti Luonnonsuojeluliiton järjestämiin tilaisuuksiin, kuten erilaisiin webinaareihin ja (etä)piirikahveihin. Piirikahvien aiheita olivat mm. suojelu- ja ennallistamistavoitteet sekä niiden toteutus Suomen ja EU:n biodiversiteettistrategioissa ja YK:n uudessa luonnon monimuotoisuuskehyksessä, nettisivu-uudistus, kuntametsäkampanja ja kerhoyhteistyö Luontoliiton kanssa.

SLL:n liittovaltuustossa piiriä edustivat hallituksen jäsen Seppo Leinonen ja hallituksen puheenjohtaja Antti Virnes. Kevätvaltuusto oli 15.-16.4. Turussa ja hybridinä. Antti Virnes ja Sari Hämäläinen osallistuivat maaliskuussa piirien keskustelutilaisuuteen, jossa alettiin valmistella esitystä piirien tukien nostamisesta. Esitykset menestyivät kevätkuultuustossa: Piirien tukia nostetaan 5000 eurolla vuonna 2024. Sama korotus on mahdollisesti tulossa vuodelle 2025. Valtuustossa perustettiin myös piirien resurssiryhmä. Ryhmässä Pirkanmaata edusti Antti Virnes. SLL:n syysvaltuusto oli 25.–26.11.2023 Helsingissä. Kokouksessa liittohallitukseen valittiin vuodelle 2024 vahva pirkanmaalaisedustus, kun Seppo Leinonen ja Antti Virnes valittiin hallituksen varsinaisiksi jäseniksi.

Luonnonsuojeluliiton Syyspäivät järjestettiin 9.–10.9. Orilammella, Repoveden kansallispuiston maisemissa. Yhdistyksen puheenjohtaja Antti Virnes osallistui. Syyspäivillä oli paljon hyödyllisiä työpajoja mm. viestintään liittyen.

Suomen luonnonsuojeluliitto järjesti kutsuvierasseminaarin ja glögit 15.12. liiton täyttäessä 85-vuotta. Antti Virnes osallistui. Kaija Helle Nokialta palkittiin tilaisuudessa vuoden vapaaehtoisen tittelillä.

Syyskuussa SLL:n puheenjohtaja Hanna Halmeenpää ja toiminnanjohtaja Tapani Veistola vierailivat Tampereella osana piirikierrosta. Antti Virnes, Kristiina Kaila, Seppo Leinonen ja Sari Hämäläinen osallistuivat piirin toimistolla, Kaarina Davis Teamsin välityksellä.

Suomen luonnonsuojeluliitto on osatoteuttajana Priodiversity LIFE -hankkeessa vuosina 2024-2028. Pirkanmaa on yhtenä kolmesta maakunnasta mukana Luonnonsuojeluliiton hankkeessa. Painopisteenä on pölyttäjävähennyksen ympäristöhoidon edistäminen niin yhteisömailla kuin koti- ja taloyhtiöpihoilla - unohtamatta haitallisia vieraslajeja. Sari Hämäläinen, Antti Virnes ja Kristiina Kaila osallistuivat hanketta koskeviin palaveriin. Hämäläinen toimitti Hankekoordinaattori Titta Vikstedtille hankkeen valmistelussa

hyödyllistä tietoa luontokohteista ja osallistui neuvotteluihin hankkeen yhteistyökumppaneiden kanssa. Vikstedt esitteli hanketta myös Pirkanmaan piirin hallituksen kokouksessa.

9. Talous

Piirin uutena tilitoimistona aloitti Thilman Oy. Kirjanpitäjänä ja palkanlaskijana toimi Ani-Maria Thilman.

9.1 Luonnonsuojeluliiton avustukset

Luonnonsuojeluliitosta saatiin 32 003 euroa yleisavustuksia, jotka koostuivat jäsenmaksuosuuksista. Liitosta saatiin palkkatukea järjestösihteerin palkkaukseen yhteensä 20 000 euroa.

Harkinnanvaraisia avustuksia Luonnonsuojeluliitosta saatiin yhteensä 2250 euroa. Avustuksia myönnettiin aktiiviseen jäsenhankintaan ja -huoltoon Pirkanmaan erämessuilla, Vaikuta vakuuttavasti -webinaareihin ja piirin liittokokouskuluihin vuodelta 2023. Joulukuussa liitto maksoi kakkurahan 50 euroa, jolla juhlistettiin Luonnonsuojeluliiton 85-vuotista taivalta.

Liiton aiemmin myöntämästä kaivostoiminta-avustuksesta jäljellä ollut 300 euroa käytettiin malminetsintä- ja kaivostoimintavaikuttamiseen. Avustuksella maksettiin Valkeakosken Kaapelinkulman laboratorionäytteiden kuluja.

9.2 Varain- ja jäsenhankinta

Poliisi myönsi piirille uuden rahankeräyslupan. Rahankeräyslupaan kuuluvia velvotteita ovat vuosisuunnitelman ja vuosi-ilmoituksen antaminen sekä olosuhteiden muutoksesta ilmoittaminen. Rahankeräyslupa oli voimassa 22.3.2023 alkaen. Toimiston muutto kuormitti huomattavasti piirin toimintaa vuonna 2023, joten varainhankintaa ei ehditty käynnistää.

Merkittävä osa piirin tuloista koostuu Luonnonsuojeluliiton jäsenmaksuosuuksista. Teimme jäsenhankintaa ennen kaikkea sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla tuomalla esille piirin voittoja, laajaa vaikuttamistyötä ja Luonnonsuojeluliiton jäsenyyttä. Kerroimme jäsenyydestä myös yleisöluennoilla, retkillä ja talkoissa.

Teimme jäsenhankintaa somessa, henkilökohtaisilla yhteydenotoilla ja piirin tilaisuuksissa. Luonnonsuojeluliitto teki osaltaan myös paljon jäsenhankintaa ja SLL:n valmiita aineistoja hyödynnettiin ahkerasti.

Kesäkuussa piiri oli näytteilleasettajana Parkanon erämessuilla 9.-11.6.2023. Toteutimme messuosaston ohjelman yhteistyössä piirin paikallisyhdistysten kanssa, päävastuun ollessa Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistyksellä. Messuja oli toteuttamassa viikonlopun aikana 10 vapaaehtoista, 1 osa-aikainen työntekijä ja 1 harjoittelija. Messupisteelle pysähtymiseen ja

ohikulkijoiden huomiota herättämään houkuttelivat etenkin norppatatuoinnit, yleisölle annetut Suomen luonto -lehdet ja linnunpönttöjen mallipöntöt sekä hyönteishotellin rakentamispiste käärijäinformaation kera. Keskustelimme messuvieraiden kanssa heitä kiinnostavista aiheista ja houkuttelimme ihmisiä myös hyönteishotellien nikkarointiin sekä pelaamaan pieniä visoja ja kisoja.

Messuvieraiden kesken keskustelua herätti etenkin piirin aloite Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistämisestä. Pyrimme tuomaan keskustelussa esiin lisäalueluajennuksen pienen koon verrattuna Pirkanmaan metsäkatoalueeseen ja Pirkanmaan metsien kokonaispinta-alaan. Toimme samalla esiin ekologisten yhteyksien tarvetta.

Paikan päällä Luonnonsuojeluliiton jäseneksi liittyi 7 henkilöä. Lisäksi kymmeniä liittymiskortteja lähti ihmisten matkaan, jotta he voivat halutessaan liittyä jäseneksi myöhemmin. Monet kertoivat kokevansa luonnonsuojelun merkityksen tässä ajassa tärkeäksi. Keskusteluhetket olivat merkityksellisiä puolin ja toisin.

Messuille koottu materiaali on kierrätettävissä yhdistysten tapahtumiin, teemailtoihin tai esimerkiksi kirjastojen tiloihin näyttelyksi. Materiaali on saatavissa myös pdf-muodossa.

9.3 Tulos

Tilikaudella 2023 ylijäämää kertyi 8 393 euroa.

9.4 Tilit

Piirin tilit ovat Oma Säästöpankissa. Piirillä oli kolme tiliä: käyttötili, rahankeräystili ja luonnonhoitoprojektien tili. Luonnonhoitoprojektien tili lopetettiin projektien päätyttyä. Piirin käyttötili oli limiitillinen tili. Limiitti, eli ennakoon sovittu luoton raja, oli 5000 euroa. Limiitti, jota ei lopulta missään vaiheessa käytetty, lopetettiin 2023 loppupuolella. Samalla aloitettiin hintavertailu ja lähdettiin selvittämään pankin vaihtamista Oma Säästöpankista POP Pankki Kurikkaan, jolla on konttori Tampereella.

9.5 Omaisuuden hoito ja vuokraustoiminta

Piiri omistaa Mänttä-Vilppulassa noin hehtaarin suuruisen **Vuohisaaren** mökkeineen sekä Jämsän puolella sijaitsevan 0,3 hehtaarin laajuisen Kotiranta-tontin. Alueet on saatu testamenttilahjoituksena 1990-luvulla ja rauhoitettu luonnonsuojelulaille.

Jatkoimme Vuohisaaren rakennusten ylläpitoa sekä vuokraustoimintaa jatkettiin. Vuohisaaren vuokratuotot vuonna 2023 olivat 2079 euroa. (2022: 2 079 euroa, 2021: 3100 euroa, 2020: 3040 euroa, 2019: 1520 euroa). Vuokraushinnat olivat 45 euroa/vrk ja 270 euroa/viikko (7 vrk).

Pidimme Vuohisaassa kevättalkoot Vuohisaassa lauantaina 20.5. Kahdeksan henkilöä osallistui. Pidimme syystalkoot lauantaina 23.9. Neljä henkilöä osallistui.

Piiri omistaa myös Oriveden Längelmäellä kaksi testamenttilahjoituksena saatua metsätilaa. Tilat ovat **Tampinniemi** (19,1 ha) ja Leponiemi (4,6 ha), joista Tampinniemeen kuuluu lisäksi hieman vesialuetta (1,9 ha). Molemmat tilat ovat nykyisin kokonaisuudessaan luonnonsuojelualuetta. Pidimme Tampinniemessä kesällä kaksi talkoopäivää. Kesäkuussa, 20.6., pidettyihin lupiinintorjuntatalkoisiin osallistui 9 henkilöä. Uutena yhteistyötahona mukaan saatiin Kestävät kesätyöt, Tampereen Nuorisopalvelut, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan Tampinniemen talkoisiin tulevanakin vuonna. Teimme Nuorisopalveluiden kanssa myös someyhteistyötä. Yhteistyön alkuunpanevana moottorina toimi Luontoliiton Hämeen piiri.

10. Allekirjoitukset

Pirkanmaalla 20.3.2024

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.:n hallitus

Hallituksen allekirjoitukset on toteutettu Visma Sign -allekirjoituspalvelussa.